

Javaslat a teljes magyar védelmi-biztonsági tevékenység átfogó ésszerűsítésére

Dr Sárközy Tamás professzor úr elkészítette a kormányzati szervezetrendszer, szinte a teljes államszervezet modernizálásának javaslatát. Viszont nem szerepelhetett minden terület azonos súllyal, így a védelmi-biztonsági vonatkozásokra is kisebb terjedelmű javaslatok jöttek, a sok más területen megvalósítandó racionalítások mellett. A védelemnek illetve a biztonságnak ezt a kisebb terjedelmét kívánom öntevékeny javaslatommal kibővíteni a szakterület egy lehetséges modelljével, koncepció jelleggel. Igen sok a védelmi-biztonsági területen az 1989 előtti időszakból „megörökölt” munkamegosztás, a megcsontosodott és már rég elavult szervezési, működési, felfogási elem. Ez a terület is csak **teljes** átgondolással és megújulással működtethető az ország javára, megfelelően.

Az Új Magyarország Program és a készülő Kormány Program megvalósításának alapfeltétele, egyben célja az ésszerű, a szükséges, átfogó BIZTONSÁG minden vonatkozásban illetve minden területen. Nincs létbiztonság, jogbiztonság, közbiztonság **átfogó** biztonság nélkül! A szolgáltató állam illetve a szolgáltató kormány feladata az állampolgárai számára a **mindenkori kockázatoknak megfelelő** biztonsági és védelmi szolgáltatás nyújtása!

A biztonság ma változó biztonságot jelent egy változó világban. Az elmúlt évtized során a globális biztonság helyzete alapvetően megváltozott. Régi fenyegetések halványodtak el, új, ijesztőbb kihívásoknak adva át helyüket. Ezek a változások újfajta gondolkodásmódra ösztönöznek a biztonsággal, a konfliktusokkal és a békével kapcsolatban. Beépített konfliktuskezelő mechanizmusai révén a demokrácia alapvetően meghatározza a békét és a biztonságot. Széles körben elfogadott tény, hogy a biztonság önmagában nem cél, hanem végső soron a társadalom jólétét kell szolgálnia. A nemzeti biztonság központi kérdése az állam védelme, amely úgy válik „emberi” biztonsággá, hogy előtérbe helyezi az egyént és a közösséget. Az ember középpontba helyezése immár túlmutat a szigorúan katonai megfontolásokon és a biztonság értelmezésének kibővülésével jár. Ma már a biztonság kérdéskörét átfogóan kell megközelíteni, elsősorban számításba véve a nem katonai tényezőket is. A biztonság összetevői, tágabb értelmezése alatt a társadalmi (jogi, szociális), politikai (diplomáciai), gazdasági, környezeti (ökológiai), katonai, informatikai, pénzügyi, egészségügyi, belügyi biztonságot értjük. Egy nemzet biztonságához a kollektív biztonsági szervezetekkel (ENSZ, NATO, EU) való együttműködések alapvető feltétele a **megfelelő nemzeti önvédelem**. Kockázatos, ha a nemzeti önvédelem feloldódik a nemzetközi együttműködések eufóriájában. A széleskörű biztonságból az alábbi védelmi-biztonsági tevékenységekkel foglalkozom (elsősorban a nem polgári tevékenységek, feladatok, szervezetek): nemzetbiztonsági, rendőri, határrendészeti, vám-pénzügyőri, katonai és más területek.

Alapjavaslatom az, hogy a teljes magyar védelmi-biztonsági tevékenység, feladatkör egy minisztérium alá tartozzon, mert elsősorban ezzel biztosítható a leghatékonyabb együttműködés és a leggazdaságosabb működtetés. Továbbá így biztosítható a védelem-biztonság szakmai és költséghatékonysági optimalizálása. Ezt valósíthatná meg a **Biztonsági és Védelmi Minisztérium**, melynek főbb szakmai felépítése, más szervezeti variációk lehetősége mellett, az alább részletezett indokok alapján:

- katonai főigazgatóság
- belügyi főigazgatóság
 - rendőri igazgatóság
 - határrendészeti igazgatóság
 - vám-pénzügyőri igazgatóság
- nemzetbiztonsági főigazgatóság
 - hírszerzési igazgatóság
 - katonai főosztály
 - polgári főosztály
 - kémelhárítási igazgatóság
 - katonai főosztály

- polgári főosztály
 - szakszolgálati igazgatóság
 - belbiztonsági főigazgatóság
 - általános ellátó (fő)igazgatóság
 - tűz-katasztrófavédelmi és infrastruktúra biztonsági központ

A biztonsági kockázatok jelentős része a nemzetbiztonsági szolgálatok illetékességébe tartozik vagy azt is érinti, emiatt célszerű, ha a minisztérium illetve a miniszter alapvetően nemzetbiztonsági szemlélettel, tapasztalattal, de legalábbis készséggel rendelkezik. Emellett a miniszter legyen innovatív, dinamikus, határozott és fiatal(os). A minisztériumnak szakmapolitikailag indokoltabb a szélesebb horizontális tagozódás, nehogy az egyes szakági érdekek háttérbe szoruljanak, egyes területek maguk alá gyűrjenek másokat. Nem szabad a szervezetet túlhierarchizálni vertikálisan. A miniszter ne egy „jéghegy csúcsán elnököljön”, hanem aktív, átfogó munkása legyen a biztonságnak és a védelemnek. Azt pedig, hogy mely szinteken legyen államtitkár és államtitkár helyettes, döntse el az ésszerűség és a célszerűség, vigyázva arra, hogy ezzel a szakmai munka ne akadályozva legyen!

A védelmi-biztonsági tématerület felülvizsgálatához ki kell indulni az elmúlt 16 évben, az ország nemzetközi és belföldi környezetében, a jelentősen megváltozott és folyamatában is dinamikusan változó szerkezetű valamint súlyozású biztonsági kockázatokból, figyelemmel az ehhez kapcsolódó ésszerű és célszerű védelmi igényekre.

A jelenlegi és a belátható biztonsági kihívások a szakosodások, a szervezés, a ráfordítás, a védelmi hatékonyság oldaláról az igen szoros, gyors együttműködést, összefogást igénylik. Egy ismert amerikai szakmapolitikus szerint: *„A bizonytalanság világában az ismeretlen, a bizonytalan, a láthatatlan, a váratlan ellen kell megvédeni magunkat”*. Ma már az országunk biztonsági fenyegetettségét jelentő egyes ügyek olyan komplexek, hogy kezelésüknél szinte egy időben kell szorosan együttműködni a nemzetbiztonsági, rendőri, határrendészeti, vám-pénzügyőri, katonai és más rendvédelmi szervezeteknek. Erre már régen nem alkalmas a nemzetbiztonsági, rendőri, határrendészeti, vám-pénzügyőri, katonai területek négy minisztériumra szeparált helyzete, melyeket minél előbb össze kellene vonni, ugyanis az 1989 utáni túlhatalmi görcs már nem aktuális. Egyféle, de nem minden részletében példa erre az amerikai Belbiztonsági Minisztérium is, amellyel koncentrálták a hatékonyabb és gazdaságosabb együttműködést. Ezzel a hazai összevonással megszüntethetők a rivalizálások; az „én házam, az én váram” effektusok; a pénzügyi-gazdálkodási, beszerzési, humánpolitikai, igazgatási, jogi, oktatási, logisztikai, adminisztrációs, távközlési és informatikai, stb. többszörözések, átfedések.

A **katonai terület** szerepe jelentősen megváltozott, mivel igen sok katonapolitikai szakértő egybehangzó véleménye szerint Magyarországot sem most, sem pedig a közeljövőben fegyveres katonai támadás veszélye nem fenyegeti. Elméletileg a magyar katonai tevékenységek, feladatok köre szélesebb, de gyakorlatilag a NATO-ban vállalt feladatokra és a katasztrófa elhárításban való közreműködésre csökken a hadsereg meghatározó tevékenysége. Emiatt sincs feltétlenül szükség önálló Honvédelmi Minisztériumra, elég lehet egy főigazgatóság egy új, összevont minisztériumban! A Honvédelmi Minisztérium önálló megtartása az elmúlt évszázad legelavultabb szervezési örökségének a mumifikálása.

A **rendvédelmi tevékenység** leválasztása a Belügyminisztériumról már régen megérett, így ez a tevékenység is az új minisztériumban egy főigazgatóság lehetne.

A két katonai és **három nemzetbiztonsági szolgálatunkat** is egy önálló főigazgatóság alá kerülhetne az új minisztériumban. Ezen belül össze lehetne vonni a katonai és a polgári hírszerzést valamint a katonai és polgári kémelhárítást azzal, hogy a szakosodottságuk megmaradhatna főigazgató helyettesi illetve igazgatósági szinteken. Így három nemzetbiztonsági szolgálatunk lenne, a Szakszolgálattal együtt.

A **vám és pénzügyőri tevékenység** igen szorosan kapcsolódik a védelmi-biztonsági területhez, így nem az elsődlegesen pénzügyminisztériumi kapcsolódás a szakmailag meghatározó.

Az új minisztériumban megvalósítható egy új összevont, a miniszter alá rendelt **Belbiztonsági Főigazgatóság** (Belső Ellenőrzési, Belső Elhárítási Szervezet), mely

kiváltaná a jelenlegi, az egyes főigazgatók illetve más vezetők alá rendelt Belső Ellenőrzési egységeket. Ezzel közvetlenül egy kormánytag kezébe kerülhetne ez az igen fontos ellenőrzési terület is, mely a biztonság és védelem stabilitását szolgálná a legmagasabb fokon, egységes szemlélet mellett. Azért fontos terület ez manapság, mert a védelmi-biztonsági szervezeteinkben is a leggyengébb láncszem az ember, az anyagi befolyásolások kockázataival, az emberi pszichikum bizonytalanságaival, az emberi élet változékonyságával együtt.

Egy **általános ellátó (fő)igazgatóság** szerepe lehetne a többi szervezeti egység kiszolgálása olyan vonatkozásokban, melyek közösek, például: a pénzügyi-gazdálkodási, humánpolitikai, igazgatási, jogi, oktatási, logisztikai, adminisztrációs, távközlési, informatikai, stb.

A **tűz-katasztrófavédelem és a nemzeti infrastruktúra biztonság** (energiaellátás, vízellátás, közlekedés, távközlés, informatika, stb) a jelen és a jövő kockázatainak fő területei. Egy központtal, szervezési, mozgósítási, megelőzési, tájékoztatási, stb tevékenységgel felruházva, jelentős nemzeti érdeket képviselnek.

Kétségtelen, hogy a fentiek csak kétharmados törvényekkel valósíthatók meg. Amennyiben az MSZP a győztes gesztusával lehetőséget keres az ország mintegy 50%-ának szimpátiáját magáénak tudó, a választásokon majdnem első helyezésű FIDESZ-szel, úgy ezzel a szándékkal és készséggel el lehet érni olyan eredményt, mely a kétharmados törvényeknek is esélyt ad. Erre a Gyurcsány kabinet messzemenően alkalmas lehet!

Az összevont szervezetek szoros, gyors biztonsági és védelmi együttműködése, gazdasági és technikai ellátása, irányítási, szervezési, költséghatékonysági szempontból jelentősen ésszerűsödne mindamelllett, hogy az ország számára a védelmi költségvetési rész hatékonysága jelentősen megnőne. Egy 10.000 milliárdos teljes költségvetésből kiindulva, kb. 5%-ra, azaz 500 milliárdra becsülöm a biztonsági szolgáltatás jelenlegi költségét. Ebből az adófizetők pénzét is magába foglaló jelenlegi védelmi-biztonsági pénzkeretből jelentősen több és nagyobb BIZTONSÁG nyújtható a fenti javaslattal, mint a mostani széttagoltsággal vagy ennek csak a kozmetikázásával. Amennyiben bármilyen érdekből a védelem és biztonságsszervezés másként alakul, úgy az adóforintjainkból a saját és szeretteink valamint munkahelyünk, cégeink biztonsága jelentősen kisebb szakmai és pénzügyi hatékonyságúra csökkenhet. Mindezek megítéléséhez nem kell biztonságpolitikai szakértőnek lenni, bárki átláthatja, hogy ugyanazon pénzkeretből a fenti szervezés miért szükséges és mennyivel hatékonyabb lehet. Természetesen a javaslatom elemzéséhez, előkészítéséhez és kidolgozásához jól válogatott és szervezett csapatra van szükség (politikus+szakmapolitikusok+szakértők).

A fenti javaslatom tizenéves szakmapolitikai tapasztalatra alapul, de bármely vonatkozásában módosítható, kiegészíthető, mert csak többen lehetünk okosabbak, bölcsőbbek.

Mindehhez Gyurcsány Ferenc miniszterelnök úr szándéka, eltökéltsége, támogatása meghatározó fontosságú, segítsük Őt ebben a témában is!

Javaslatomat, bármely más egyenrangú, magyar állampolgáréval azonosan az emeli rangjára, hogy a Magyar Köztársaság demokratikus berendezkedésű; alkotmányos-demokratikus jogainkat tartalommal célszerű megtölteni; a közvetett, képviseleti demokrácia mellett a közvetlen demokrácia elemeit, formáit minél erőteljesebben tovább kell fejleszteni; a társadalmi mozgalmak és civil szervezetek (véleményének) nagyobb támogatása valamint a mindennapok nagyobb szabadságfoka érdekében az európai haladást és a nyugat-európai értékeket mielőbbi honosítani kell, szemben a tekintélyuralmi hagyományokkal; adóforintjaink hatékonyabb felhasználását a közvetlen, civil ellenőrzéssel is szigorúan érvényesíteni kell.

Várhalmi Miklós biztonságpolitikus

(www.varhalmi.hu: a tartalomjegyzék 3.6.3. pontja vagy www.nemzebiztonsag.com)